

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Вікторії

foi+request-104682-

@mda.com.ua

Міністерством юстиції України розглянуто Ваше звернення від 14 жовтня 2022 року, оформлене як запит на інформацію, щодо надання роз'яснення термінів «людина», «громадянин», «фізична особа», що вживаються у законодавстві України, в тому числі в Конституції України.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

Доступ до інформації забезпечується шляхом надання інформації за запитом на інформацію. Запит на інформацію – це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні.

Розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати інформацію про систему обліку, види інформації, яку зберігає розпорядник (пункт 2 статті 5, пункт 5 частини першої статті 15, частина перша статті 19 вказаного Закону).

З огляду на викладене зазначаємо, що запитувана вами інформація не належить до публічної інформації, а зміст вашого звернення свідчить про необхідність отримання Вами роз'яснення законодавства України.

Також повідомляємо, що відповідно до частини другої статті 6 та частини другої статті 19 Конституції України, пункту 3 статті 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», підпунктів 32, 33 пункту 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, Міністерство юстиції України (Мін'юст) відповідно до покладених на нього завдань надає роз'яснення, організовує

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 96424/ПІ-В-2891/7.1.4 від 19.10.2022

Підписувач Банчук Олександр Анатолійович

Сертифікат 3ED5083160DBC59B04000000175A050069449E00

Дійсний з 19.09.2022 12:22:10 по 19.09.2023 12:22:10

розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства, а також стосовно актів, які ним видаються.

У контексті порушених у Вашому зверненні питань вважаємо за необхідне зазначити, що національне законодавство не містить визначення поняття «людина». При цьому, наприклад, відповідно до визначення, наведеного у Великому тлумачному словнику сучасної української мови, «людина» – будь-яка особа; кожний; людська постать; вживається у значенні одиниці ліку людей; «люди» – суспільні істоти, що являють собою найвищий ступінь розвитку живих організмів, мають свідомість, володіють членороздільною мовою, виробляють і використовують знаряддя праці. Термін «людина», як біологічна категорія, визначає належність живої істоти до людського роду за певними анатомічними особливостями та фізіологічними функціями.

Розділ II Конституції України визначає права, свободи і обов'язки людини і громадянина. Вказаний розділ використовує конструкції «людина», «кожен має право», «кожному гарантується», що вказує, на нашу думку, на визнання відповідних прав і свобод за будь-якою людиною, що знаходиться на території України незалежно від того, чи вона є громадянином України, іноземцем або особою без громадянства.

Водночас Конституцією України визначені права, які належать лише громадянам України (до прикладу, статті 25, 33, 36).

При цьому звертаємо увагу, що Конституція України є Основним Законом України, який визначає основоположні засади державного устрою, засадничі принципи функціонування державної влади, основні права, свободи та обов'язки людини, громадянина, засади здійснення правосуддя, адміністративно-територіальний устрій держави тощо, відтак визначення термінів не є предметом регулювання Основного Закону України.

Щодо тлумачення вжитих у Конституції України термінів також зазначаємо, що згідно з Основним Законом України здійснення офіційного тлумачення Конституції України належить до повноважень Конституційного Суду України. Це питання розглядається за конституційними поданнями Президента України, щонайменше сорока п'яти народних депутатів України, Верховного Суду, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Верховної Ради Автономної Республіки Крим (статті 147, 150 Конституції України).

Крім того, статтею 92 Конституції України визначено коло питань, які визначаються чи встановлюються виключно законами України. Так, відповідно до пунктів 1, 2 частини першої цієї статті виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; громадянство, правосуб'єктність громадян, статус іноземців та осіб без громадянства.

Як правило, законодавчі акти в залежності від предмету правового регулювання містять визначення термінів, які застосовуються для цілей відповідного закону.

Так, відповідно до статті 1 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) цивільним законодавством регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.

У свою чергу частиною першою статті 2 ЦК визначено, що учасниками цивільних відносин є фізичні особи та юридичні особи.

Згідно зі статтею 24 ЦК «Поняття фізичної особи» людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою.

З огляду на наведене, стосовно людини, як суб'єкта цивільних прав та обов'язків, у цивільному законодавстві застосовується поняття «фізична особа».

Відповідно до статті 25 ЦК здатність мати цивільні права та обов'язки (цивільну правоздатність) мають усі фізичні особи.

Цивільна правоздатність фізичної особи виникає у момент її народження.

У випадках, встановлених законом, охороняються інтереси зачатої, але ще не народженої дитини.

У випадках, встановлених законом, здатність мати окремі цивільні права та обов'язки може пов'язуватися з досягненням фізичною особою відповідного віку.

Цивільна правоздатність фізичної особи припиняється у момент її смерті.

Статтею 26 ЦК встановлено, що усі фізичні особи є рівними у здатності мати цивільні права та обов'язки.

Фізична особа має усі особисті немайнові права, встановлені Конституцією України та цим Кодексом.

Фізична особа здатна мати усі майнові права, що встановлені цим Кодексом, іншим законом.

Фізична особа здатна мати інші цивільні права, що не встановлені Конституцією України, цим Кодексом, іншим законом, якщо вони не суперечать закону та моральним засадам суспільства.

Фізична особа здатна мати обов'язки як учасник цивільних відносин.

Відповідно до статті 30 ЦК цивільну дієздатність має фізична особа, яка усвідомлює значення своїх дій та може керувати ними.

Цивільною дієздатністю фізичної особи є її здатність своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання.

Обсяг цивільної дієздатності фізичної особи встановлюється цим Кодексом і може бути обмежений виключно у випадках і в порядку, встановлених законом.

Правовий зміст громадянства України, підстави і порядок його набуття та припинення, повноваження органів державної влади, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, порядок оскарження рішень з питань

громадянства, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових і службових осіб визначає Закон України «Про громадянство України», в статті 1 якого наведено визначення низки термінів, зокрема: *особа* – фізична особа; *громадянин України* – особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України, *громадянство України* – правовий зв'язок між фізичною особою і Україною, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов'язках; *іноземець* – особа, яка не перебуває в громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав; *особа без громадянства* – особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Також зазначаємо, що листи Міністерства юстиції України не встановлюють норм права, а мають інформаційний характер.

Заступник Міністра

Олександр БАНЧУК

Світлана Тищенко 2711712

Персональні дані, вказані Вами у зверненні, захищаються та обробляються Міністерством юстиції України відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» з метою розгляду Вашого звернення згідно із законодавством.